

Toolbox eenvoudig schrijven

Hoe schrijf je begrijpelijke teksten voor gewone mensen*

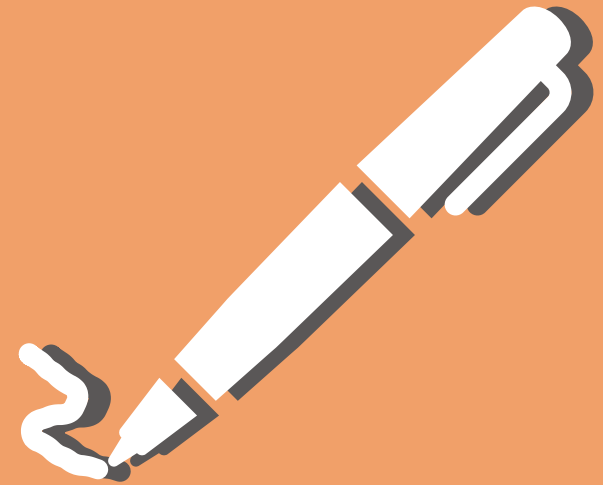
* In de eerste plaats patiënten, naasten, nabestaanden en burgers, maar stiekem wij allemaal

Versie 1.0 juni 2026

Geschreven door: Lottie van Starckenburg

In opdracht van het Consortium Palliatieve zorg Noord-Holland & Flevoland (CNHF)

Met financiering van NPPZ II

Palliatieve zorg
Noord-Holland
& Flevoland

Inhoud

1. **Waarom eenvoudig schrijven?**
2. **Maar dat doen we toch al?**
3. **Hoe dan wel?**
 1. Een professional inschakelen,
 2. tekst overnemen van iemand anders of
 3. zelf doen met deze tips
 1. Tips voor het schrijven van eenvoudige teksten
 2. Jargon en andere insider-kennis vermijden
 3. Hulpmiddelen om BI-teksten te schrijven
 4. Vraag doelgroep om feedback
4. **Achtergrondinformatie taalniveaus**
5. **Bronnen**

Leeswijzer

Navigatie

Linksonder elke pagina vind je navigatieknoppen voor een pagina naar boven/onder, en met dit teken voor een pagina naar boven/onder, en met dit teken naar de inhoudsopgave.

Gebruik en auteursrechten

De inhoud is auteursrechtelijk beschermd en eigendom van het Consortium Palliatieve Zorg Noord-Holland en Flevoland. Hergebruik voor niet commerciële doeleinden is toegestaan met bronvermelding:

“Toolbox eenvoudig schrijven. Consortium Palliatieve Zorg Noord-Holland en Flevoland; Amsterdam, 2026”

Vragen?

Voor vragen of opmerkingen kun je contact opnemen via: info@palliatievezorgnoordhollandflevoland.nl

2

1. Waarom eenvoudig schrijven

- Makkelijke teksten worden door meer mensen begrepen.
 - **20% van alle Nederlanders is laaggeletterd.** Dit zijn lang niet alleen mensen voor wie Nederlands de tweede taal is.
 - De leesvaardigheid van scholieren daalt. 1 op de 3 vijftienjarigen heeft onvoldoende leesvaardigheid.
- Makkelijke teksten zijn ook voor goede lezers fijner. Lezen gaat sneller en kost minder energie.
- Patiënten en naasten die informatie niet begrepen hebben, trekken vaker te laat of onnodig aan de bel met alle gevolgen van dien.
- Hoogopgeleide, mondige mensen googelen zelf alles bij elkaar. **Juist kwetsbare mensen met minder taal-/digitale vaardigheden zijn afhankelijk van zorgverleners voor heldere, betrouwbare informatie.**

NB: begrijpelijke informatie vraagt meestal een combinatie van tekst en afbeeldingen. Helaas gaat dit document alleen over tekst.

Je schrijft om
gelezen te worden

2. Maar dat doen we toch al?

Helaas. (On)toegankelijke taalgebruik is een grote blinde vlek van hoogopgeleide professionals. Ook in de zorg. Wij doen het ook. Folders en websiteteksten bedoeld voor patiënten en naasten van NPZ uit ons consortium scoren in de leesniveauscanner [Accessibility](#) allemaal te moeilijk. Het niveau varieerde van [B1/B2 tot C1](#), het streven is B1 of A2.

Waarom schrijven we te moeilijk?

- Zo hebben we het geleerd op onze HBO- of WO-opleiding. Jargon gebruiken in complexe zinnen als onderdeel van een pagina's lang betoog was een eis om te slagen.
- We schrijven vanuit onze beroepsbubbel. Wat voor ons bekende begrippen zijn, zijn dat voor iemand met een ander beroep niet. Jargon gebruik je ongemerkt en onbedoeld.
- We vragen te weinig feedback aan de doelgroep en/of de doelgroep schaamt zich om te vertellen dat ze de tekst niet goed begrijpen.

Vuistregel

**Je schrijft te moeilijk
tot het tegendeel
bewezen is**

4

3. Hoe dan wel?

Mik op een tekst met **maximaal B1-niveau**. Dan is het begrijpelijk voor 80% van alle burgers.

Dit kan op de volgende manieren:

1. Schakel een [professional](#) in
2. Neem een professioneel gemaakte tekst over [van een ander](#)
3. [Doe het zelf](#),
 - aan de hand van deze [tips](#) én
 - let op [jargon](#) én
 - gebruik deze [hulpmiddelen](#) én
 - vraag [feedback](#) aan enkele mensen uit je doelgroep

Moet het heel snel? (Weet je dat zeker?) Gebruik [SchrijfSimpel](#)

Waarom moeilijk doen
als het ook
makkelijk kan?

5

3.1. Een professionele aanpak

Goede teksten schrijven is een vak. Elke soort tekst (website/folder/blog/boek/etc.), elke doelgroep en elk doel (informereren, mening vormen, in actie komen) stelt specifieke eisen aan de tekst. Tekst staat bovendien zelden op zichzelf. Illustraties kunnen de helft van het verhaal vertellen, maar ook voor [verwarring](#) zorgen.

Eenvoudige teksten zijn minstens zo moeilijk om te schrijven als complexe teksten. Hoe meer kennis je hebt over het onderwerp, hoe lastiger het is om begrijpelijke teksten te schrijven. Voor een goede voorlichtingstekst kun je eigenlijk niet om een professionele tekstschrijver en vormgever heen.

Goede folders en andere teksten worden daarnaast altijd voor publicatie getest op de doelgroep. Sites als Overpalliatievezorg en Thuisarts doen dit. Alles bij elkaar een behoorlijke investering.

TIPS:

- Neem begrijpelijke tekst (en beeld) op in de begroting van een subsidieaanvraag
- Vraag naar ervaring met het schrijven voor deze doelgroep voor je iemand inhuurt
- Of vraag een landelijke partij om een bepaald onderwerp op te pakken
- [Kijk of je een professionele tekst van anderen over kunt nemen](#)

3.2. Neem een professionele A2/B1 tekst over van een ander

Respecteer altijd het copyright op teksten en afbeeldingen. Maar heb je een goede B1/A2 tekst gevonden, dan zijn er vaak mogelijkheden om die te gebruiken:

- Veel toolkits, handleidingen, etc. bevatten voorbeeldteksten die **vrij gebruikt** mogen worden. Check de kleine lettertjes. Bijvoorbeeld:
 - De teksten op [Overpalliatievezorg](#) mogen vrij gebruikt worden volgens de regels uit de [disclaimer](#).
 - [Carend infographics](#) mogen vrij gebruikt worden door zorgverleners of voor niet-commerciële uitingen. Aanpassingen aan de infographic zijn niet toegestaan.
- **Doorverwijzen** naar website van anderen mag altijd, denk bijvoorbeeld aan [Steffie](#), [Thuisarts](#)
- Vraag om **toestemming** (niet geschoten is altijd mis, een licentie is altijd goedkoper zijn dan zelf ontwikkelen)

Vergeet niet eerst te [controleren](#) of de tekst het juiste leesniveau heeft!

Beter eerlijk gejat
dan
slecht verzonnen

7

3.3. Doe het zelf

Je eigen teksten kun je verbeteren:

- Met deze algemene [tips](#) én
- Door [jargon en insider-kennis](#) te vermijden én
- Deze [hulpmiddelen](#) te gebruiken én
- [Feedback](#) aan enkele mensen uit je doelgroep te vragen

Moet het heel snel? Herschrijf dan jouw tekst met [SchrijfSimpel](#), een AI-tool die speciaal ontwikkeld is voor dit doel.

Haast?

Gebruik SchrijfSimpel

8

3.3.1 Tips voor het schrijven van B1-teksten

- Gebruik eenvoudige, korte woorden (gebruik [Ishetb1](#) ter controle/inspiratie)
- Gebruik woorden die één betekenis hebben
- Gebruik geen beeldspraak
- Gebruik geen [jargon](#)
- Schrijf in korte zinnen (<12 woorden) en korte alinea's (max 10 zinnen/100 woorden, liefst korter)
- Gebruik veel tussenkopjes om structuur aan te brengen
- Schrijf zoals je praat tegen je vader of buurvrouw (gebruik eventueel de dicteerfunctie van Word)
- Gebruik signaalwoorden die verbanden duidelijk maken (Pak een hamer. Sla *hiermee* op de spijker)

Meer tips?

- Voor algemene teksten: [B1-schrijftips: 10 manieren om je tekst begrijpelijk te maken voor een breed publiek | B1-teksten](#)
- Voor voorlichtingsmateriaal [2021-Methodiek-Begrijpelijke-medische-informatie-in-woord-en-beeld.pdf](#)

9

3.3.2 Jargon en andere insider-kennis vermijden

Jargon

Ongemerkt en onbedoeld gebruik je woorden die de meeste burgers niet kennen en veronderstel je kennis die de meeste burgers niet hebben.

Medische termen/moeilijke woorden (zoals metastase of hypoglycemie) vermijden de meeste mensen die in de zorg werken wel in een gesprek met een patiënt. Maar gewoon klinkende woorden kunnen ongemerkt toch jargon zijn:

- Vocht en voeding → eten en drinken
- Wilsonbekwaam → kan niet zelf beslissen
- Gevorderde ziekte → als de ziekte erger wordt

Insider-kennis

Voorbeelden van kennis die mensen niet hebben:

- Kennis over (de werking van) het eigen lichaam → mensen weten onvoorstelbaar weinig. Uit onderzoek bleek bijvoorbeeld dat lang niet alle vrouwen wisten dat ze twee eierstokken hebben of waar die in hun lichaam zitten
- Wie doet wat in de zorg → een doorsnee burger heeft geen idee wat een POH-er GGZ, physician assistent, case-manager, VIG'er, EVB'er, enz. doet, of wie ze moet bellen bij een bepaald probleem
- Wetten en regels over bijvoorbeeld euthanasie, palliatieve sedatie, vergoeding van zorg, eigen bijdragen, enz.

3.3.3 Hulpmiddelen om BI-teksten te schrijven

- **Losse woorden** controleer je op de website [lshetbl](#). Geen BI? Dan krijg je een alternatief woord dat wel BI is. Handig om gevoel te krijgen voor wat moeilijke woorden zijn
- **Taalniveau van een tekst** bepaal je door (een gedeelte van) je tekst in te voeren op website [Accesibility](#). Helaas geen feedback op verbeterpunten (die programma's zijn er wel, maar betaald).
- **Herschrijf je tekst** met [Schrijfsimpel](#). Je voert je brief, flyer of andere tekst in, en de website doet je een voorstel – met uitleg! – van een duidelijker tekst.
 - Deze website is van dezelfde makers als de app Leessimpel, die brieven vertaald naar (zeer) eenvoudige tekst – installeer hem op je telefoon en scan alle post, offertes, folders, enz. die je krijgt, super leerzaam!
 - ChatGPT kan toch alles? Vast, met een goede prompt. Maar die maken en het resultaat op waarde schatten als je zelf geen expert bent is lastig. Schrijfsimpel werkt ook met AI (niet ChatGPT maar een ander programma), is al geoptimaliseerd voor dit doel, bewaart jouw gegevens niet en gebruikt ze niet om AI modellen te trainen.
- Test Schrijfsimpel 5x gratis zonder account, daarna maximaal 10 teksten per maand met gratis account.

3.3.4 Vraag de doelgroep om feedback

Neem de proef op de som en vraag een paar mensen uit de doelgroep (dus niet je hoogopgeleide collega of je wandelmaatje die je elke week alles over je werk vertelt) jouw tekst te lezen.

Vraag niet: is het begrijpelijk? (ja hoor)

Vraag wel: wat begrijp je van deze tekst?

Of nog beter, stel een wie/wat/waarom/hoe/welke/wanneer vraag die past bij het doel van de tekst:

Wanneer moet je de dokter bellen?

Wie kan je meer vertellen over ...?

Hoe kun je ...?

Welke keuzes ...?

Tips:

- maak gebruik van je team ervaringsdelers als je die hebt, maar let op wie je vraagt. Een hoogopgeleide ervaringsdeler met zorgachtergrond heeft dezelfde blinde vlekken als jij.
- Huur een [testpanel](#) in van ABC, de belangenorganisatie van en voor laaggeletterden

12

4. Achtergrondinformatie taalniveaus

Vaak vind je als richtlijn: schrijf teksten op B1-niveau.

Maar wat betekent B1-niveau?

Er zijn zes niveaus van taalgebruik: A1, A2, B1, B2, C1, C2.

A1 is het laagste niveau, C2 het hoogste.

- A1/A2 betekent laaggeletterdheid
- B1 is voldoende om je te redden in het dagelijks leven. Dit komt overeen met MBO-niveau
- C1/C2 niveau is academisch niveau

Naar schatting beheerst 80% van alle Nederlanders Nederlands op B1-niveau.

- Tussen deze niveaus staan geen metershoge hekken. Iemand met dyslexie kan op verschillende niveaus spreken en lezen. Culturele context doet er ook toe om teksten te begrijpen.

Meer lezen? [Welke soorten taalniveaus worden er gebruikt in Nederland? | B1-teksten](#) en [Hoeveel mensen in Nederland hebben taalniveau B1? | B1-teksten](#)

Richtlijn

Mik op een tekst met B1-niveau. Dan is de tekst begrijpelijk voor 80% van alle burgers.

5. Bronnen

[BI-teksten: Eenvoudige teksten die \(bijna\) iedereen begrijpt](#)

[Is het BI?](#)

[Schrijf Simpel](#)

[Leesniveau | Accessibility.nl](#)

[Gezondheidsvaardigheden en laaggeletterdheid - Pharos](#)

[Helpen plaatjes bij het begrijpen van moeilijke teksten?](#)

[ABC belangenbehartiging van en voor laaggeletterden](#)

[Richtlijnen voor eenvoudige taal](#)

14

